

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(5)
Abstract	(6)
กิตติกรรมประกาศ	(8)
สารบัญ	(9)
สารบัญตาราง	(13)
สารบัญแผนภูมิ	(14)
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542	
ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการศึกษา	10
พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546	11
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ	11
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการความรู้	
ความหมายของความรู้	14
ประเภทของความรู้	16
รูปแบบการเปลี่ยนสถานะความรู้	19
ความหมายของการจัดการความรู้	20
เป้าหมายของการจัดการความรู้	22
รูปแบบของการจัดการความรู้	24
กระบวนการจัดการความรู้	31
เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการความรู้	37
ปัจจัยที่เอื้อและส่งเสริมให้เกิดการจัดการความรู้	38
อุปสรรคในการดำเนินการจัดการความรู้	42
ผลลัพธ์ที่ได้จากการจัดการความรู้	47
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	48
เทคโนโลยีในการจัดการความรู้	53

อินเทอร์เน็ต	59
การจัดการความรู้ด้วยเว็บล็อก	62
แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน	67
ความหมายของการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน	67
แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน	69
วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน	74
กลวิธีของการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน	75
บทบาทของการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน	76
ขั้นตอนในการทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน	77
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการความรู้ออนไลน์	80
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน	86
3 วิธีดำเนินการวิจัย	89
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง และขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บล็อก ตามแนวคิดเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3	9
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บล็อก ตามแนวคิดเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3	95
ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บล็อก ตามแนวคิดเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3	98
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	106
ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง และขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บล็อก ตามแนวคิดเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3	107
ขั้นตอนที่ 2 ผลการพัฒนาโปรแกรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บล็อก ตามแนวคิดเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3	117
ขั้นตอนที่ 3 ผลศึกษาการใช้รูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บล็อก ตามแนวคิดเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3	122

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 การอภิปรายผลการวิจัย	126
สรุปผลการวิจัย	128
อภิปรายผลการวิจัย	134
ข้อเสนอแนะ	140
บรรณานุกรม	141
ภาคผนวก	147
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ	148
ภาคผนวก ข หนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย	150
ภาคผนวก ค	162
แบบประเมินรูปแบบแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บล็อก	163
แบบประเมินโปรแกรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บล็อก	170
แบบประเมินตนเอง ก่อน – หลังการใช้รูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บล็อก	173
แบบประเมินคุณภาพงานวิจัยในชั้นเรียน	175
แบบประเมินความพึงพอใจ	183
ภาคผนวก ง การหาคุณภาพเครื่องมือ	186
ภาคผนวก จ	194
ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บล็อก (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)	195
ผลการหาประสิทธิภาพโปรแกรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บล็อก (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)	201
ผลการประเมินตนเอง ก่อน – หลังการใช้รูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บล็อก	203
ผลการประเมินคุณภาพงานวิจัยในชั้นเรียน	204
ผลการประเมินความพึงพอใจ	205
ภาคผนวก ฉ	
ตัวอย่างโปรแกรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บล็อก ตามแนวคิดเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3	207
ประวัติผู้เขียน	218

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงการเปรียบเทียบระหว่างความรู้ 2 ประเภท	18
2	แสดงองค์ประกอบและตัวอย่างกิจกรรมการจัดการความรู้ของบริษัท ทรู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	29
3	แสดงการเปรียบเทียบองค์ประกอบแต่ละรูปแบบการจัดการความรู้ตามแนวคิดของนักวิชาการและองค์กร	30
4	แสดงการเปรียบเทียบกระบวนการจัดการความรู้ตามแนวคิดของนักวิชาการและองค์กร	35
5	แสดงตัวอย่างของระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีที่สนับสนุนการไหลเวียนข่าวสารและจัดการความรู้	56
6	แสดงตัวอย่างของเครื่องมือทางเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการจัดการความรู้ “Primer on Knowledge Management” Singapore Productivity and Standards Board	57
7	แสดงความแตกต่างของวิธีการสอนตามปกติกับวิธีการสอนโดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน	73
8	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านคน	110
9	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านองค์ความรู้	111
10	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านกระบวนการ	111
11	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยี	112
12	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านการประเมินผล	112
13	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของกระบวนการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านการบ่งชี้หรือการกำหนดความรู้	113
14	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของกระบวนการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านการแสวงหาความรู้	114
15	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของกระบวนการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านการจัดเก็บความรู้ สืบค้นความรู้	114
16	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของกระบวนการ การจัดการความรู้ ด้านการแลกเปลี่ยนความรู้	115
17	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของกระบวนการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านการนำความรู้ไปใช้	115

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
18 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของแนวคิดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน	116
19 แสดงข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข ต้นแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บบล็อก ตามแนวคิดเพื่อนช่วยเพื่อน	117
20 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อประสิทธิภาพของโปรแกรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บบล็อก ตามแนวคิดเพื่อนช่วยเพื่อน ด้านการออกแบบเว็บบล็อก	120
21 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อประสิทธิภาพของโปรแกรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านกิจกรรม ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้วยเว็บบล็อก	121
22 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้ความเข้าใจ เรื่องการวิจัย ในชั้นเรียน ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	123
23 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบคะแนนประเมินความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	124
24 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินผลงานของกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้เชี่ยวชาญ	124
25 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพึงพอใจ ด้านรูปแบบ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บบล็อก	125
26 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพึงพอใจ ด้านแนวคิดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน	126
27 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพึงพอใจ ด้านระบบการใช้งาน	127
28 แสดงกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน	132

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ	หน้า
1 แสดงลำดับขั้นหรือโครงสร้างความรู้ ของ Hideo Yamazaki	15
2 แสดงความแตกต่างขอข้อมูล สารสนเทศ ความรู้ และปัญญา	16
3 แสดงสัดส่วนระหว่างความรู้ที่ชัดเจนกับความรู้ที่ฝังลึกอยู่ในตัวคน	17
4 แสดงการเปรียบเทียบระหว่างความรู้ทั้งสองประเภท ของ Ikujiro Nonaka	18
5 แสดงการเปลี่ยนสถานะความรู้	19
6 แสดงรูปแบบการจัดการความรู้ของบริษัท Zerox Corporation	24
7 แสดงรูปแบบการจัดการความรู้แบบก้านกล้วยโมเดล	25
8 แสดงรูปแบบการจัดการความรู้แบบปลาทุโมเดล	26
9 แสดงกระบวนการจัดการความรู้ของสำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิต แห่งชาติ	33
10 แสดงอุปสรรคของการจัดการความรู้ในองค์กร	45
11 แสดงระบบสนับสนุนการศึกษาผ่านเทคโนโลยีการศึกษากับการเคลื่อนย้ายความรู้	54
12 แสดงความรู้จากการแลกเปลี่ยนระหว่างทีม	74
13 แสดงสรุปขั้นตอนวิจัยในขั้นตอนที่ 1 การศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ที่เกี่ยวข้อง และขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บล็อก ตามแนวคิดเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 3	94
14 แสดงสรุปขั้นตอนวิจัยในขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผ่านเว็บล็อกตามแนวคิดเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3	97
15 แสดงสรุปขั้นตอนวิจัยในขั้นตอนที่ 3 การศึกษาใช้รูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผ่านเว็บล็อกตามแนวคิดเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3	103
16 แสดงหน้าจอหลักของระบบ	118
17 แสดงหน้าจอบล็อกผู้ใช้ที่เป็นสมาชิก	118
18 แสดงหน้าจอบทความทั้งหมด	119
19 แสดงหน้าจอสมาชิกทั้งหมด	119
20 แสดงหน้าจอผู้ดูแลระบบ	120
21 แสดงรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บล็อกตามแนวคิดเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3	134